

NAČELO UZAJAMNOG PRIZNAVANJA NA UNUTARNJEM TRŽIŠTU

Informativna brošura
Uprava za trgovinu i unutarnje tržište

studeni 2015.

Stavljanje proizvoda na tržište Europske unije

Sloboda kretanja roba je jedno od temeljnih načela unutarnjega tržišta Europske unije. Države članice ne smiju donositi nacionalne mjere koje mogu, izravno ili neizravno, stvarno ili potencijalno, ometati trgovinu robom na unutarnjem tržištu.

S ciljem ostvarivanja slobode kretanja roba institucije Europske unije donose propise kojima za određene proizvode utvrđuju zahtjeve kojima ti proizvodi moraju udovoljavati. Ako je za neki proizvod donesen takav propis na razini Europske unije, a to može biti uredba ili direktiva, sve države članice dužne su na taj proizvod primjenjivati isključivo zahtjeve iz tog propisa (harmonizirani propisi).

Za određene proizvode ili za određene aspekte proizvoda ne postoji propis koji utvrđuje zahtjeve za taj proizvod na razini Europske unije odnosno za sve države članice. Također, propis Europske unije može ostaviti mogućnost državama članicama da reguliraju određene aspekte nekog proizvoda. U takvim slučajevima svaka država članica može donijeti tehničke propise kojima se utvrđuju zahtjevi kojima ti proizvodi moraju udovoljavati, kao što su propisi koji se odnose na naziv, oblik, veličinu, težinu, sastav, prezentiranje, označivanje i pakiranje (neharmonizirani propisi).

Stoga je moguće postojanje niza nacionalnih propisa država članica koji različito reguliraju zahtjeve za proizvode za prvo stavljanje na unutarnje tržište EU. S ciljem sprječavanja da takvi različiti tehnički propisi država članica stvore nezakonite prepreke slobodi kretanja roba, Sud Europske unije uspostavio je načelo uzajamnog priznavanja te je donesena [Uredba \(EZ\) br. 764/2008 \(Uredba o uzajamnom priznavanju\)](#)¹. Prema načelu uzajamnog priznavanja, država članica načelno ne smije na svojem državnom području zabraniti prodaju proizvoda koji se zakonito stavljaju na tržište u drugoj državi članici, čak i ako su ti proizvodi u skladu s tehničkim propisima različitim od onih koji se primjenjuju na domaće proizvode.

Dotadne informacije: [RADNI DOKUMENT KOMISIJE Smjernice. Pojam „zakonito stavljanje na tržište“ u Uredbi o uzajamnom priznavanju \(EZ\) br. 764/2008, Bruxelles, 16.8.2013., COM\(2013\) 592 final](#)

¹Uredba (EZ) br. 764/2008 Europskoga parlamenta i Vijeća od 9. srpnja 2008. o utvrđivanju postupaka koji se odnose na primjenu određenih nacionalnih tehničkih propisa na proizvode koji se zakonito stavljaju na tržište u drugoj državi članici i o stavljanju izvan snage Odluke br. 3052/95/EZ (Tekst značajan za EGP), SL L 218, 13.8.2008, SL L posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 13, svezak 38

Što znači „zakonito stavljen na tržište“?

Uredba o uzajamnom priznavanju ne definira koncept „zakonito stavljanje na tržište“ za proizvode na koje se odnosi, tj. za proizvode koji nisu predmet harmonizacije na razini EU. Međutim, [Uredba \(EZ\) br. 765/2008](#)² definira koncepte „stavljanje na raspolaganje na tržištu“ i „stavljanje na tržište“. „Stavljanje na raspolaganje na tržištu“ znači svaku isporuku proizvoda za distribuiranje, potrošnju ili uporabu na tržištu EU u okviru trgovačke djelatnosti s plaćanjem ili bez plaćanja, a „stavljanje na tržište“ je prvo stavljanje na raspolaganje proizvoda na tržištu Unije.

U skladu s time, „zakonito stavljanje na tržište“ znači svaku isporuku proizvoda za distribuiranje, potrošnju ili uporabu na tržištu EU i to:

- u državi članici Europske unije u skladu s primjenjivim nacionalnim pravom ili
- u državama EFTA-e koje su stranke Ugovora o europskom gospodarskom prostoru³ (Ugovor o EGP-u) u skladu s njihovim primjenjivim nacionalnim pravom
- u Republici Turskoj⁴.

Nadležno tijelo u svakoj državi članici može od gospodarskog subjekta zatražiti da podnese dokaz o zakonitom stavljanju na tržište proizvoda u drugoj državi članici. Prema uputama Europske komisije za primjenu načela uzajamnog priznavanja svaki dokaz kao što je, primjerice, račun, katalog s datumom, porezna evidencija, evidencija prodaje, registracija, dozvola, notifikacija, certifikat, izvadci iz službenih evidencija, trebao bi se smatrati prikladnim dokazom za dokazivanje stvarnog stavljanja proizvoda na tržište države članice ili EFTA države koja je stranka Ugovora o EGP-u.

²Uredba (EZ) br. 765/2008 Europskoga parlamenta i Vijeća od 9. srpnja 2008. o utvrđivanju zahtjeva za akreditaciju i za nadzor tržišta u odnosu na stavljanje proizvoda na tržište i o stavljanju izvan snage Uredbe (EEZ) br. 339/93 (Tekst značajan za EGP), SL L 218, 13.8.2008, SL L posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 13, svezak 51

³Ugovorne stranke Ugovora o EGP-u su sljedeće države EFTA-e: Island, Lihtenštajn i Norveška.

⁴Obveza primjene načela uzajamnog priznavanja na proizvode zakonito proizvedene i/ili stavljene na tržište u Turskoj proizlazi iz članaka 5.-7. Odluke 1/95 Vijeća za pridruživanje EZ-Turska od 22. prosinca 1995. o provedbi završne faze carinske unije (SL L 35, 13. veljače 1996.). Uredba (EZ) 764/2008 ne primjenjuje se na odnose EU-Turska.

Kontaktne točke za proizvode

Kako bi se gospodarski subjekti mogli informirati o tehničkim propisima za proizvode koji su specifični za pojedinu državu članicu, u svakoj državi članici uspostavljene su kontaktne točke za proizvode koje pružaju informacije o svojim nacionalnim tehničkim propisima i primjeni načela uzajamnog priznavanja. Kontaktne točke za proizvode (*Product Contact Point – PCP*) mogu na zahtjev gospodarskog subjekta upite o zahtjevima za proizvode prosljediti kontaktnim točkama u drugim državama članicama.

Kontaktne točke za proizvode pružaju informacije o sljedećem:

- tehničkim propisima primjenjivima na određenu vrstu proizvoda u njihovoj državi članici (također, kontaktne točke mogu prosljediti upit gospodarskog subjekta koji se odnosi na propise druge države članice kontaktnoj točki za proizvode te države članice)
- prethodnim odobrenjima potrebnim za stavljanje na tržište određene vrste proizvoda
- kako se primjenjuje načelo uzajamnog priznavanja i Uredba o uzajamnom priznavanju u njihovoj državi članici
- podacima za kontakt nadležnih tijela u njihovoj državi članici, primjerice o tijelima za nadzor
- pravnim lijekovima dostupnima u toj državi članici u slučaju spora.

Kontaktne točke za proizvode odgovaraju u roku od 15 radnih dana od primitka upita.

Za davanje informacija kontaktne točke za proizvode ne naplaćuju naknadu.

Hrvatska kontaktna točka za proizvode uspostavljena je u Ministarstvu gospodarstva. Europska komisija sastavlja i redovito ažurira popis kontaktnih točaka za proizvode. [Popis se objavljuje na internetskim stranicama](#) i u Službenom listu Europske unije.

Informacije o neharmoniziranim propisima dostupne su na stranicama www.mingo.hr/pcp.

Nadzor u državi članici odredišta i iznimke od uzajamnog priznavanja

Temeljna sloboda kretanja roba nije apsolutno pravo: uzajamno priznavanje podložno je pravu države članice na čijem se području roba stavlja na tržište da provjeri sigurnost proizvoda. Nadzorom nadležna tijela države članice odredišta robe utvrđuju jednakovrijednost razine zaštite koju pruža proizvod proizveden u skladu sa zakonodavstvom druge države članice u usporedbi s razinom zaštite koju pružaju njezina nacionalna tehnička pravila.

Nadzor u državi članici odredišta robe mora biti utemeljen na objektivnim, nediskriminirajućim kriterijima koji su unaprijed poznati te nadležno tijelo ima obvezu priopćiti gospodarskom subjektu tehničke ili znanstvene razloge zbog kojih se određeni proizvod ne može stavljati na tržište u toj državi članici. Odluka mora biti u skladu s člancima 34.⁵ i 36.⁶ Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU).

To znači da će nadležno tijelo države članice morati opravdati moguću primjenu nacionalnog tehničkog propisa na proizvod koji se zakonito stavlja na tržište druge države članice odnosno postojanje prevladavajućih razloga od javnog interesa za nameatanje nacionalnih tehničkih propisa te da nije moguće koristiti manje ograničavajuće mjere za postizanje istog cilja. Pojam prevladavajućih razloga od javnog interesa razvio je Sud Europske unije u svojoj sudskoj praksi u vezi s člancima 34. i 36. UFEU, te mogu obuhvaćati učinkovitost fiskalnog nadzora, poštenje trgovačkih transakcija, zaštitu potrošača, zaštitu okoliša i slično.

Hrvatski neharmonizirani propisi, primjerice, uključuju: Pravilnik o sirevima i proizvodima od sira (Narodne novine, broj 20/2009, 141/2013), Pravilnik o pivu (Narodne novine, broj 142/2011, 141/2013) iz nadležnosti Ministarstva poljoprivrede. Zatim Pravilnik o vatrogasnim aparatima (Narodne novine, broj 101/2011, 74/2013) iz nadležnosti Ministarstva unutarnjih poslova, Pravilnik o pregledima i ispitivanju opreme pod tlakom (Narodne novine, broj 142/2014) iz nadležnosti Ministarstva gospodarstva i Zakon o nadzoru predmeta od plemenitih kovina (Narodne novine, broj 36/2015) iz nadležnosti Državnog zavoda za mjeriteljstvo.

⁵Članak 34. UFEU-a (bivši članak 28. UEZ-a) Količinska ograničenja uvoza i sve mjere s istovrsnim učinkom zabranjeni su među državama članicama.

⁶Članak 36. UFEU-a (bivši članak 30. UEZ-a) Odredbe članka 34. i 35. ne isključuju zabrane ili ograničenja uvoza, izvoza ili provoza robe koji su opravdani razlozima javnog morala, javnog poretka ili javne sigurnosti; zaštite zdravlja i života ljudi, životinja ili biljaka; zaštite nacionalnog blaga umjetničke, povijesne ili arheološke vrijednosti; ili zaštite industrijskog i trgovačkog vlasništva. Međutim, te zabrane ili ograničenja ne smiju biti sredstvo proizvoljne diskriminacije ili prikrivenog ograničavanja trgovine među državama članicama.